

קכח:

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

(א) ויבית דין (ב) ונתקן ק"ג.
(ג) וס"ד (ד) וקד קל"ג.
(ה) וק"ח (ו) וי"ח (ז) ד"ה
דן נשבעין ה"י יוסף שניטש
ז"ל ד"ה ר' עקיבא (ח) וי"ח
קוס' ר"ח ד"ה וי"ח שנת.

גיליון הש"ס

נפירא א"ל אין גובין מי
ימות דף ע"ב ע"פ ד"ה
משפטים:

הגהות הב"ח

(א) רש"ם ד"ה נאמן וי"ח
דלפניו מדר' יוחנן:

מוסף רש"י

משום אבדה ה"י. מהה"ס
ל"ה למינה שנים ויפטר
המשיב. דמין דל"ה ויפטר
נכסיה הנכסים שנים ה"י.
לכן לא הלכין למינה שנים
מלפני שנים. ויפטר דל"ה שנים
השני אבדה ה"י. והמשיב
פטר דל"ה השני אבדה ה"י.
המשיב. דמין דל"ה ויפטר
המשיב. דמין דל"ה ויפטר
המשיב. דמין דל"ה ויפטר

רבינו גרשום

במקצת פירוט לו מה שהורה
ונשבע לו על מה שכתב כך
בשכר לו מקצת ודאית
זה עליו שטר חוב שחייב
לו וישבע המלוה על כך
שכר לו ויפטר על מה שכל
הנשבעין שבתורה נשבעין
ולא משלמין נשבע זה
שהשטר כדור ונטול. הלכך
אמרין הכא נשבע המלוה
וגובה ממחצה ששכר לו
הואיל והוציא עליו שטר.
ואפי' לו עקיבא דאמר
בב"ב היכא דאמר מלוה
שטר על הלוא וכתוב
בזה מלפני פתח מלוה
אומר המש' הלוי' ריש
לולא אומר שטר שיש
אומר הוציא ונתנה במקצת
השטר דמורה דכתיב בכל
אחד יחיד שהשטר ששבע
דבשטר כתב מלפני פתח
וישבע נמי משפט מלוה
השאר דאמר שיש מורה
במקצת השטר שישבע על
השאר ששבע מלוה ויחיד
ר' עקיבא סמך אחרת
שליש שבתורה לו על
הכתוב כשטר אינו אלא
כמשיב אבדה ופטר מן
השבעה על השאר הואיל
דפטר שטר נשפית משום
הא' נמי דאמר לו פדעתי
אלא מחצה כמשיב אבדה
הוא ויחיד דערס מעידין
שפטר כולו והיחיד לחיוב
פטר משבעה והואיל
וזה פטר עצמו משבעה
ברין הוא שהמלוה שמוציא
עליו שטר שצריך לגבות
בלא שבעה הואיל והלוא
רועה הוא לפטור את
עצמו משבעה ומאי עמא
חייב משבעה מלוה משום
עקיבא דהוה כמשיב אבדה
דאמרין היכא אמר ר'
עדים בגין בשטר שכתוב
בו מלפני פתח דלא יכיר
אי כדאמר מלוה אי כדאמר
לוה אבל הכא דאבא עדים
על האי שטר מיתת לוה
מקי' עדים וחייש דלמא

סיוסא דכולסו. שמואל ור' שש ור' פפל דכולן הכשרי מיהא
לעדות קרקע פיתח ונסתמא והכא קא פסיל כולו עדיות מיהא
ותנא זה הכלל כל שסתמא או סופו פסקול פסול דהא מרישא
שעת מיהא דלס סופו פסקול פסול ולמה לי למתיר ולמחני בזה

הכלל אי לאו לאחיי כל הני: **האומר**
על סיוע בין הכנים נאמן. לקמיה
מפרש מהי אחר על אותו מנין:
כרבי יוחנן בן כירוס. במתניתין א"ס
אמר על מי שדעתי ליושע דכריו
קיימים ופסקין לקמן הלכתא כוונתה:
נאמן כר' יהודה. ואע"ג דמוחקק לן
באחר שהוא ככור אפילו הכי א"ס
נאמן. והכי הלכתא דהא פסקה הכי
לקמן דהלכתא ככולו כדשלא רבי
אבא ואמרין וקטן. דלפסוקי (א) רבי יוחנן
אמרין למיפסק הלכתא כותיה
דכרבי אבא. וי"מ א"ס הוחקק אחר מן
הכנים כבטורה כתיב הא"ז א"ס של
אמר הא"ז כי בני ככורי הוא נוטל
פי שנים שלא נחלקו רבי יהודה
וחכמים אלא כמחוקק שחזר ככור
ואמר אביו על המוחקק בפסוק
שהוא ככור והתם אחר רבי יהודה
נאמן הא"ז לנטול המחוקק אבל א"ס לא
אמר הא"ז על האחר שהוא ככור
התם אפילו רבי יהודה מודה שהמחוקק
קיימת דלא לא תימא הכי הוה
ל"ה לרבי יהודה למימר הכי רבי
יהודה אומר כל ככור שלא הכירו
אביו ואמר זהו ככורי אינו נוטל פי
שנים אלא מדלא תני הכי שעת מיהא
כדאמרין: אינו נאמן כרבינן. הואיל
ומוחקק לן באחר שהוא ככור:
האומר פתח אשפי כאחד מן הכנים.
וקבלה שנתרמית דלקמן שפירקין (ז)
נמי לגר כמחזקה נה לן חלק
בנכסיו. וכשכר מרע מיירי דכריו
כמחזקין ומסורין אי נמי ככריו ועל
די קנין: **ונכנסים של עכשיו.** א"ס
נמתי הכנסים בשעת חלוקה שהם
נוטלים כי א"ס כזאתן שהיו לו בשעת
אמירה דלן א"ס מקנה דבר שלא
נא לעולם ואפילו לר' מאיר דלמך

א"ס מקנה (וקדשו ס:). הני מילי במפרש אבל נסתמא אין א"ס מעלה על דעמו דבר הראוי לו לנא להקטוה אלא לידבר שהוא מחזק בו והלכך דאמר
א"ס ידע על התחמיה דמסתמא לא נתן לה אלא נכסים שהיו לו כזאתה שעה: **ונכנסים הבאין לאחר מכן.** כלומר לא לפי חשזון הכנים
שיש לו עכשיו לנא חלוקה לאחר מותו ומחול חלק גדול אלא א"ס לפי חשזון כל הכנים של שעת חלוקה נתן לה. ונראה צעירי דאפילו
א"ס היה לו כנים מרובים ונתמעטו כתיב הא"ז דשקלה חלק גדול מחשזון מיעוט הכנים הנלחין לחלקו כנכסיו הא"ז לאחר מיתתו דהא
טובל כאחד מכל הכנים קאמר ולשעת חלוקה יאחזיק דלפי חלוקה היחיד שעתא טובל לא שנה נמתי ולא שנה נתמעטו דהא נוטלת
אשתו כאחד מן הכנים קאמר רבי אבא: **ולוה אחר פרעתי מחלה.** ומחלה אי חייב דהוה ליה מודה מקלת הטענה וישבע דמפרש
לקמיה וכגון דמקמי דאקדמו העדים שפירע לו כולו הוה ליה משיב אבדה: **והעדים מעידין.** אחר דהוה מחלה: **נשבע.**
הלוה שפירע ויפטר מלשם מחלה ומחלה ישלם לפי שכר הוה דהודלת צעל דין שוה יותר מהעדלת עדים וגובה המלוה מחלה
מנכסים בני חורין שיש לו ללוה אלא לא ממשעבדי דיכלי לקוחות לחייב אחרון עבדתו אדנדי א"ס אעדים שמכין דמסדה
דפרע הכל: פלוגתא דרבי עקיבא ורבי שמעון בן אלעזר בתחלת שנים אחרין (ז) שטר שכתוב בו קלעין או דינארי מלוה אומר חמשה וזה
אומר שלש רבי שמעון בן אלעזר אומר הואיל והוה מקלת הטענה ישבע רבי עקיבא אומר אינו אלא כמשיב אבדה ופטר משבעה
דסלעין לא משמע טפי משנים דתפסת מרובה לא תפסת יד צעל השטר על התחמיה ועל השליש שהוה הוה משיב אבדה ותנן (גיטין מח):
המוא' מליאה לא ישבע מפני תקון העולם: **ואפילו לר' עקיבא דאמר.** התם משיב אבדה הוא כסלע השליש דלי הוה צעי הוה
אמר אין אלא שנים דסלעין תרי משמע והוה מופטר משבעה דמפרש התם (ז) משום דקא מסייע ליה שטרא: **הני מילי.** דהשביעין
ליה משיב אבדה היכא דליכא עדים כי התם שעדי מלוה לא ידעו חלק מה שכתבו דסלעין כתבו סתם ופחות כלעדים שנים אבל
היכא דחזין לבסוף דליכא עדים כאחד מהם איכא למימר דזה הלוה היה יודע שרצון להעיד כאחד מהן ואירחת שלא יבא
לסייע למלוה ולפיק הוה מחלה: **וראי משיב אבדה הוה.** וא"פ על גב דלא אחר עדים אלא בתר הודאתו. והך אתקפתא לא
חיישין לה דלקמן (קטן). **דרכ נחמן מאי.** דפליג עליה גבי עבדים ואמר אין גובין מן העבדים וקיימא לן (נמוכות ג.) כד נחמן דיני וקשיא
הלכתא אהלכתא: אין גובין מסנין. דכרבי אבא: **ואלא הלכסא לאסוקי מאי.** כיון דלא פליג פשיטא דהכי הלכתא:

מסדרי עליה דלא פירע כלל משום הכי קאמר לא פירעתי אלא מחצה ויורה במחצה הלכך לא ה"י כמשיב אבדה
אלא מודה במקצת הטענה ה"י וחייב שבעה והואיל ויש שטר למלוה נשבע וגובה מחצה: מתקין לו בר בר
אשי. ה"י צעיר לחיוב שבעה על המלוה אדרבה א"י לרבי שמעון בר פלוגתא: ד"י עקיבא דאמר מודה במקצת
הטענה ה"י מילי היכא דליכא עדים בני לוח דקא מסייע בהדיא אבל היכא דאבא עדים מסייע בהדיא כי האב
בעדים מסייע אותו שפיר כולו ודאי הוא דקאמר לא פירעתי אלא מחצה משיב אבדה הוה ופטר משבעה כסנינו בני מלוה
אמאי נשבע וגובה מחצה ה"י ודאי הוא דכאמר שבעה יבא: הלכתא בכל הני שמענתא דאריין לעיל ברשלה ליה רבא לר' יוסף
בר חמא. א"ר דרבי דאמר לעיל. אין גובין מתניין וכן אמר רב נחמן. דין מובהק הוה והלכתא כותיה:

נשבע וגובה מחצה מנכסים בני חורין. נראה לר' דלהכי נאמן
בשבעה משום דחשיבא כמלוה על פה שהרי עדים
מעידין שהשטר פרוע ואע"ג דלדכריו העדים פסולים שהרי מנכסיהם
ואומר שמיי מחלה מכל מקום שטר אינו מתקיים אלא ע"י הודאתו

והא קאמר דפרע מחלה ולא דמי
למודה בשטר שכתבו שאלו לר'ך
לקיימו ואינו נאמן לומר פרעתי וגובה
מנכסים משועבדים א"פ ע"ג דלוי
קיימים אלא על פיו דהתם הוה שטר
גמור דעדים החתומים על השטר כמי
שחקקה עדותו כ"ד אלא דנאן הוה
דלכריו קיוס כי טעין נהדיא מוויף
אלא כשקיימו הוה שטר גמור ואין
נאמן לומר פרעתי:

ואפילו לרבי עקיבא דאמר משיב
אבדה הוה. אומר ה"ר
יעקב דאורליינ"ש דלא גרס רבי עקיבא
אלא רבי יעקב גרס ואין להאריך:
אבל הוה דאבא עדים אירחותי
מידתה. תימא לר' אלא
תני טעמא משום מירתת כמה שיש
עדים שירא שמה ויכחשוהו הלא רק של
פיעושו אינו יכול לכפור הכל ולהעני
סנין ואין אדם מעיט פניו בפני בעל
חובו לכפור הכל ויש לומר דכיון שהוא
סבור שיבא עדים לסייע שהרי
מביאן והגידו לו דעתן ותו ליכא
שום א"ס יכפור הכל ואי לאו שירא
שמה יחזרו כן ויכחשוהו היה לו מנו
טוב אלא לפי שירא שיכחשוהו אין נוח
לו לכפור הכל שלא יראה שקר יותר
מדלי א"ס ויכחשוהו:

הלכתא בבא הני שמעתא.
וא"ת והא קיימא לן
דהילך פטור דנפסק ר"ח גרס
בבא מיעט (דף ד.) וס"י והכא
פסקין דנשבע וגובה מחלה והא
הוה שטר א"ס דלא מודה ביה הילך
הוה ויש לומר דקא שטר הילך
אלא שטר דגבי ביה ממשעבדי:

א"ס מקנה (וקדשו ס:). הני מילי במפרש אבל נסתמא אין א"ס מעלה על דעמו דבר הראוי לו לנא להקטוה אלא לידבר שהוא מחזק בו והלכך דאמר
א"ס ידע על התחמיה דמסתמא לא נתן לה אלא נכסים שהיו לו כזאתה שעה: **ונכנסים הבאין לאחר מכן.** כלומר לא לפי חשזון הכנים
שיש לו עכשיו לנא חלוקה לאחר מותו ומחול חלק גדול אלא א"ס לפי חשזון כל הכנים של שעת חלוקה נתן לה. ונראה צעירי דאפילו
א"ס היה לו כנים מרובים ונתמעטו כתיב הא"ז דשקלה חלק גדול מחשזון מיעוט הכנים הנלחין לחלקו כנכסיו הא"ז לאחר מיתתו דהא
טובל כאחד מכל הכנים קאמר ולשעת חלוקה יאחזיק דלפי חלוקה היחיד שעתא טובל לא שנה נמתי ולא שנה נתמעטו דהא נוטלת
אשתו כאחד מן הכנים קאמר רבי אבא: **ולוה אחר פרעתי מחלה.** ומחלה אי חייב דהוה ליה מודה מקלת הטענה וישבע דמפרש
לקמיה וכגון דמקמי דאקדמו העדים שפירע לו כולו הוה ליה משיב אבדה: **והעדים מעידין.** אחר דהוה מחלה: **נשבע.**
הלוה שפירע ויפטר מלשם מחלה ומחלה ישלם לפי שכר הוה דהודלת צעל דין שוה יותר מהעדלת עדים וגובה המלוה מחלה
מנכסים בני חורין שיש לו ללוה אלא לא ממשעבדי דיכלי לקוחות לחייב אחרון עבדתו אדנדי א"ס אעדים שמכין דמסדה
דפרע הכל: פלוגתא דרבי עקיבא ורבי שמעון בן אלעזר בתחלת שנים אחרין (ז) שטר שכתוב בו קלעין או דינארי מלוה אומר חמשה וזה
אומר שלש רבי שמעון בן אלעזר אומר הואיל והוה מקלת הטענה ישבע רבי עקיבא אומר אינו אלא כמשיב אבדה ופטר משבעה
דסלעין לא משמע טפי משנים דתפסת מרובה לא תפסת יד צעל השטר על התחמיה ועל השליש שהוה הוה משיב אבדה ותנן (גיטין מח):
המוא' מליאה לא ישבע מפני תקון העולם: **ואפילו לר' עקיבא דאמר.** התם משיב אבדה הוא כסלע השליש דלי הוה צעי הוה
אמר אין אלא שנים דסלעין תרי משמע והוה מופטר משבעה דמפרש התם (ז) משום דקא מסייע ליה שטרא: **הני מילי.** דהשביעין
ליה משיב אבדה היכא דליכא עדים כי התם שעדי מלוה לא ידעו חלק מה שכתבו דסלעין כתבו סתם ופחות כלעדים שנים אבל
היכא דחזין לבסוף דליכא עדים כאחד מהם איכא למימר דזה הלוה היה יודע שרצון להעיד כאחד מהן ואירחת שלא יבא
לסייע למלוה ולפיק הוה מחלה: **וראי משיב אבדה הוה.** וא"פ על גב דלא אחר עדים אלא בתר הודאתו. והך אתקפתא לא
חיישין לה דלקמן (קטן). **דרכ נחמן מאי.** דפליג עליה גבי עבדים ואמר אין גובין מן העבדים וקיימא לן (נמוכות ג.) כד נחמן דיני וקשיא
הלכתא אהלכתא: אין גובין מסנין. דכרבי אבא: **ואלא הלכסא לאסוקי מאי.** כיון דלא פליג פשיטא דהכי הלכתא:

מסדרי עליה דלא פירע כלל משום הכי קאמר לא פירעתי אלא מחצה ויורה במחצה הלכך לא ה"י כמשיב אבדה
אלא מודה במקצת הטענה ה"י וחייב שבעה והואיל ויש שטר למלוה נשבע וגובה מחצה: מתקין לו בר בר
אשי. ה"י צעיר לחיוב שבעה על המלוה אדרבה א"י לרבי שמעון בר פלוגתא: ד"י עקיבא דאמר מודה במקצת
הטענה ה"י מילי היכא דליכא עדים בני לוח דקא מסייע בהדיא אבל היכא דאבא עדים מסייע בהדיא כי האב
בעדים מסייע אותו שפיר כולו ודאי הוא דקאמר לא פירעתי אלא מחצה משיב אבדה הוה ופטר משבעה כסנינו בני מלוה
אמאי נשבע וגובה מחצה ה"י ודאי הוא דכאמר שבעה יבא: הלכתא בכל הני שמענתא דאריין לעיל ברשלה ליה רבא לר' יוסף
בר חמא. א"ר דרבי דאמר לעיל. אין גובין מתניין וכן אמר רב נחמן. דין מובהק הוה והלכתא כותיה:

א"ס דכר רבינן נאמן לר' פליג ויפסק התם יבא פליג דלכריו א"י.

